

Psalm 121; Opw.136; Genesis 25:19-34; Sela; Psalm 139:1,11; Gk174

Over Jakob, een mens als jij en ik....

1. Misschien vind je het veel logischer om te benadrukken dat het leven van Jakob er juist totaal anders uit zag dan het onze.... Een andere tijd, andere cultuur, ander gezin, ander beroep (dan de meesten van ons), ander Godsbeeld. Wat moeten wij daar vandaag nog mee? Ik denk dat je je vergist als je zo denkt. Ga je mee op zoek?
2. Als je de verhalen van Abraham, Izak en Jakob leest ontdek je dat het veel gaat over Abraham (op reis), weinig over Izak (wonen in het beloofde land) en vervolgens weer veel over Jakob (op reis en weer terug). Een Bijbels basispatroon (na Gen.3) is dat je wél onderweg bent naar het beloofde land, maar er nog niet bent. Dat te beseffen kan je veel frustratie besparen. Onze diepste verlangens sneeuwen vaak onder in het gewone, weerbarstige leven. Omdat we ver van huis zijn geraakt, of we nu Jakob heten of anders.
3. Nu Genesis 25. Kinderloosheid (vaker thema in O.T.!) en 20 jaar wachten op iets waar je erg naar verlangt doet iets met je. Mooi dat zowel Izak als Rebecca (vs.21-22) dan bidden. Rebecca krijgt een tweeling met het verhaal erbij dat het over twee volken gaat en dat de oudste zwakker is en zal moeten dienen. Dus los van de gezinsperikelen gaat het hier ook over Gods kiezen. Uiteindelijk kiest de HERE altijd om 'redenen in zichzelf'. Hij verwerpt Esau niet! Later (Esau-Edom(ieten)) wordt dat anders.
4. Jakob en Esau: niet bepaald eeneig. 'Rustig' (vs.27) doet geen recht aan het 'oprechte' wat hier bedoeld wordt. Want dat is leven in Godsvertrouwen. Tegelijkertijd doet hij er zelf alles aan om zelf Gods Zegen te ontvangen, bang als hij is om tekort te komen. Herkenbaar, terwijl het bij Zegen nooit zo werkt. Jakob, de 'van tevoren gezegende' wil als hielpakker al als eerste geboren worden. Later bedenkt hij een gemene truc om alsnog die Zegen te ontvangen. Esau staat los in het leven en los van 'ingestelde' verbanden. Het eerstgeboorterecht bracht voorrechten en verplichtingen met zich mee. Om een samenleving goed te laten functioneren. Maar voor Esau is het: laten we eten en drinken, want morgen sterven we. Hij minacht zijn recht en gaat weer ...
5. Kinderen van God worden in de Bijbel vaak neergezet als mensen die tegen (kunnen) vallen. Ook Izak, Rebecca en Jakob. Meer van het ene kind houden dan van het andere, niet alles delen met elkaar, zelf regelen. Maar kinderen van God zijn mensen die –door gebrokenheid en zonde heen – het toch van de HERE verwachten en leven als gezegend mens. Als jij en ik er zo in staan, zijn we net zo'n mens als Jakob, nl. GEZEGEND mens!

Gesprekspunt, kindfragment, citaten, bijbelrooster

1. Neem wat maanden de tijd om je in Jakob, jezelf en de HERE te verdiepen. Dat levert altijd winst op. Over Zegen, onderweg zijn, 'zelf doen', je verantwoordelijkheid nemen.
2. ☺☺☺ voor de kinderen: het g . . t v . nd . . g over een tw . . . ing d . . wordt geboren. De ene krij . t h . . l erg h . ng . r en er geb . . rt van alles in h . t gezin. Vr . . g thuis m . . r n . . r d . t verhaal uit de kinderbijbel. Fijne v . k . ntie n . g! G s!
3. 'De Bijbel benoemt eerlijk de fouten (ook hardnekkige en blijvende). Dat helpt ons te gelven dat ook dat andere realiteit is: God is met ons, mensen, met fouten en gebreken, bezig. Hij weet van Jakob een Israël te maken. Hij vijlt en vormt ons karakter. Hij vergeeft ons en geneest ons en leidt ons zo dat er in ons leven door toedoen van de heilige Geest stukje bij beetje iets moois gaat groeien: vrede, blijdschap, openheid, geduld en alle andere dingen die Jezus zo bijzonder maakten'
4. 'Wat betekent 'gaan', wat betekent de levensgang, als niet de vraag naar het eerstelingschap, de representatie van de humaniteit, het centrum is waar alles om draait?'
5. **Bijbelrooster: Zondag** Ex.13:1-16 (vgl.15 met Luc.2:22-24); **maandag** Ex.4 (22-23); **dinsdag** 'rustig' (vs.27, oprecht) ook in Job 1 (1) en Gen.6 (9) en Gen.17 (1); **woensdag** Hebr.12:12-17; **donderdag** Mal.1:1-5; **vrijdag** Rom.9:1-18; **zaterdag** Deut.21:15-17. Elisa bedoelt dit in 2Kon.2:9. Liefhebbers: Gen.12-25 (Abraham); Gen.5: refrein 'en hij stierf' vindt aansluiting bij levensstijl Esau; eerstgeborene: Ps.89:28; Gen.49:3; 1Kron.5:1; 2Kron.21,3

Blok 1. Een preken-serie over Jakob.

Iemand die zo'n 3700 jaar geleden leefde.

In een totaal andere cultuur. Met totaal andere ideeën over verhoudingen in het gezin en in het huwelijk. In een agrarische samenleving, eenvoudig en overzichtelijk.

Met nog een praat-omgang met God. Je sprak met Hem en Hij antwoordde.

Dat voelt vervreemdend als je vandaag, vanuit ons perspectief over hem en zijn leven gaat nadenken.

En dan zou hij ook nog een mens zijn zoals u, jij en ik.

En zou dat ons ook nog het een en ander te zeggen moeten hebben voor vandaag.

Misschien zeg ik nu wel wat jij denkt: dat gaat hem niet worden.

Dat gaat niet lukken. die kloof, dat verschil is te groot. Dat wordt hem niet vandaag....

Wij kunnen ons al niet meer voorstellen hoe mensen in de Middeleeuwen leefden, laat staan uit de tijd van de aartsvaders. Van Abraham, Izak en Jakob....

Toch wil ik je uitnodigen/uitdagen je vooroordelen op te schorten en zo mogelijk onbevangen mee op reis te gaan, door dit Bijbelverhaal heen. Doen?

Blok 2. Ik denk dat er een aantal hele basale principes aan de orde komen bij onze

aartsvaders. Die – vaak wel in een ander jasje – gewoon altijd weer terugkomen.

Ergens ook niet zo vreemd als we geloven dat er een eeuwige God is, een Schepper van hemel en aarde, die mensen scheidt, hen kent, hen zegent en hen een mooi leven gunt.

Die graag wil dat je Hem daarvoor dankt. Dat is altijd al zo geweest en zal altijd zo blijven.

En er is nog iets dat ons mensen verbindt aan elkaar.

Het lijkt ook wel alsof de Bijbel hier in alle hoofdstukken over Abraham, Izak en Jakob onze aandacht voor wil vragen.

Als je over Abraham, Izak en Jakob leest dan valt er iets op, als je de drie mannen met elkaar vergelijkt.

Bij Abraham start het met geroepen worden en gaan reizen.

Hoofdstukken lang gaat het hierover, hss.12-25.

Dan komt Izak. Die woont in het beloofde land, Genesis 26!, maar verder lees je nauwelijks wat over hem.

En dan komt Jakob (Gen.25-35). Iemand die eerst gewoon op een plek woont, dan vlucht, en later weer terugkomt. Dus ook weer iemand die reist.

Abraham en Jakob reizen veel en vooral over hen, meer dan over Izak, gaat het veel in Genesis.

Onderweg zijn is dus echt een 'mensenthema', en zeker ook na Genesis 3.

Uit de tuin weggejaagd, onderweg. Maar dus ook dat je er nog niet bent.

Dat je nog niet leeft in het beloofde land. Zonde, onrust en gebrokenheid zullen er bij blijven horen.

Dat te beseffen zou vandaag voor ons en voor vele mensen veel winst kunnen opleveren.

Leg je neer bij het feit dat je onderweg bent, ook al woon je in een mooi huis in Berkum.

Leer leven met het feit dat het hier nog niet het paradijs is. Sla je tentharingen niet zo vast in de grond. Hier beneden is het nog niet...

Probeer eens stil te staan bij het feit hoeveel tijd, energie en geld je stopt in gelukkig te willen worden. Blij te zijn. Voldaan.

Zelfontplooiing, ontspanning, bucket-list. Je wilt nog dit, je wilt nog dat want je bent nog niet helemaal gelukkig. Stop er maar mee, zou ik zeggen.

Want we leven nog ver van huis. Dat te aanvaarden is een betere route, of je nu Jakob heet of anders...

De kunst is om op aarde te leven, zowel in ballingschap en onderweg, als gezegend!
Dit kort als intro over de aartsvaders, om nog eens over door te denken.

Blok 3. Dan nu dit bijzondere en bekende verhaal uit Genesis 25.

Isaak trouwt met Rebekka. Twintig jaar lang moeten zij wachten op kinderen.
Probeer het je eens voor te stellen. Wat kan dit met je doen?
Kinderloosheid komt vaker voor in het O.T. om steeds te laten zien dat je als mens je afhankelijk mag weten van God en ook dat bij Hem niets onmogelijk is.
Twintig jaar geen kinderen...
Het ligt in het verlengde van wat ik hierboven vertelde over de aartsvaders.
Het gaat hier allemaal niet meer vanzelf goed. In verwachting raken en op een goede manier bevallen: gelukkig als het je overkomt, want het spreekt niet vanzelf!
Mooi om over dit echtpaar te lezen dat zij in nood naar de HERE toe gaan.
Zij staan niet in het leven op de wijze van 'God bemoeit zich niet met details. Daar val ik Hem dus niet mee lastig'.
Isaak wil zo graag dat zijn vrouw een kind krijgt en moeder wordt: hij vraagt intensief aan zijn God want God wil gebeden zijn door zijn kinderen.
Het wordt geen thema waar in stilte mee geleefd wordt.
En in dit geval verhoort God zijn gebed en daarom raakt Rebekka zwanger.

Maar wat er dan gebeurt kan niet vergeleken worden met een normale zwangerschap.
Rebekka ervaart daar al het een en ander van.
Niet het gewone draaien van een baby of het strekken van een beentje maar hier gebeurt iets heftigs. Iets dat waarschijnlijk veel pijn doet en niet normaal lijkt.
Het is zo vreemd wat er in haar lichaam gebeurt. Wat begreep zij ervan?
Maar ook zij gaat in haar nood, met haar vragen naar de HERE toe!

En God doet daar dan een vergaande uitspraak over. Hij legt uit dat het niet alleen maar twee kindjes zijn maar dat die twee kindjes staan voor twee volken. Die ook niet heel erg harmonieus samen zullen gaan leven.
Waarbij er onderscheid zal zijn.
De oudste moet de jongste dienen. De jongste zal het machtigste zijn.

Hier komen we een pittig bijbels thema op het spoor: Gods kiezen.
Dat is teveel om vanmorgen helemaal in kaart te brengen, voor zover dat al zou kunnen, maar het betekent in elk geval dat God kiest vanwege redenen in zichzelf.
We kunnen ook in deze geschiedenis ontdekken dat God niet kiest omdat iemand het verdient. Omdat iemand het zo fantastisch doet.
God kiest omdat Hij kiest. Daarmee verwerpt God Esau niet maar hij kiest Jakob.
Ook Esau blijft nog steeds verbondskind en is besneden.
Later wordt dat wel anders maar dat komt omdat Esau, ook wel Edom, steeds meer werk maakt om Jakob, die later Israël wordt genoemd, naar het leven staat. Vol haat om Gods gekozenen, Gods volk uit de weg te ruimen. Dat is hier nog helemaal niet aan de orde!
Maar wat God hier zegt over deze twee kinderen gaat nog heel wat betekenen....

Blok 3. En ja, als ze geboren worden, dan blijkt al direct dat ze zo verschillend zijn.
De een rossig/roodachtig ruig, Esau, en waar je dan van de ander de omschrijving kaal/glad verwacht staat er dat hij de hiel vastpakte. De naam Jakob betekent 'hielpakker'.
Niet te duiden als een soort automatische reflex maar om de 'hielpakker', de sjacheraar, Jakob, alvast te laten zien.
Daarna wordt nog meer over de twee broers verteld.

De een wordt jager en een goeie!, de ander blijft liever bij huis.
Landbouwer en bij de schapen en geiten, zoals opa Abraham en vader Isaak.
Ik las een boek waarin deze twee hierin al erg tegenover elkaar gesteld worden.
Ik weet niet of je dat zo mag zeggen maar deel het wel even.
Een jager heeft geen band met het dier dat hij gaat doden: het is een prooi, meer niet!
Iemand met een kudde kent zijn beesten bij name. Een goede herder. Voor wat het waard is...

Dat Jakob een 'rustig' mens zou zijn doet geen recht aan wat er staat.
Als dat zo zou zijn dan wordt het een beetje willekeurig voor je voorkeur hebt.
Een ruige jager, of een rustige huismus. Welke schoonzoon is welkom bij jou?
Nee, rustig is hetzelfde woord als wat bij Job en Noach wordt gebruikt: oprecht, onberispelijk. 'Hij was een rechtschapen man die een voorbeeldig leven leidde'.
De HERE vraagt het aan Abraham in Genesis 17: leef onberispelijk, leef oprecht voor mij.
Dat is hetzelfde woord.
Kortom: Jakob wil echt graag leven met God!
En tegelijkertijd wil hij God ook graag een handje helpen als het gaat om de Zegen die God voor Jakob in petto heeft.

En dat is zo herkenbaar voor ons ook vandaag.
Bang om tekort te komen. Toch maar zelf alvast dan regelen wat nog een keer voor jou zal zijn maar wat nog niet komt. En waar je bijna niet of niet op wachten kunt....
Want wat in een paar verzen beschreven wordt beslaat heel wat jaren.
Jakob heeft vast van zijn moeder gehoord over het feit dat hij de eerste en de machtigste zal zijn maar wanneer gaat dat dan gebeuren? Hoe lang moet je wachten?
Hoe ver reikt je geduld?

En als Esau een keer helemaal uitgeput thuis komt wil hij wel alles geven voor een bord eten. Ok, zegt Jakob, voor het eerstgeboorte recht. Wat interesseert Esau dat eerstgeboorterecht. Prima hoor, jij je zin, is het voor jou....
Maar dan is Jakob nog niet tevreden. Met het bord eten al bij wijze van spreken in zijn hand zegt hij eerst nog: 'zweer het'.
Herder/broer Jakob is hier niet zijn broeders hoeder maar Esau is slechts prooi voor hem.... Voor Esau geen probleem. Hij zweert, eet en gaat weer weg.
Daarmee laat Esau zien dat hij op losse, onverbonden manier in het leven staat.
Zonder respect voor de door God gegeven verbanden en kaders.
In de Hebreeënbrief kun je daarom lezen: Esau minachtte het heilige...
De eerstgeborene had een speciale positie. Met rechten en plichten.
Je erfde een dubbel deel maar dat was ook om, zo nodig, in te springen voor de kwetsbare. Meestal was jij degene die op de boerderij (of in het huis) kon blijven wonen maar je kon andere broers en zussen niet zomaar wegsturen.
Later komt er nog een hele lading bij.
Als bij de 10^e plaag in Egypte de eerstgeborenen sterven van de Egyptenaren is dat omdat God zo boos is op het volk en de farao.
En daarna en daarom moeten de eerstgeborenen aan de Here God worden gewijd. Die zijn voor mij, de Bevrijder van Israël.
Dat mocht ook door te lossen, via geld en offer, maar de gedachte was dat alles van de Here God was en dat het Hem toebehoort. Via de eerste kon je daar op symbolische wijze werk van maken.
Zo gebeurt dat ook met de Here Jezus in Lucas 2. Als eerstgeboren zoon van Maria en Jozef lossen zij Hem door een offer te brengen.

Maar Esau denkt niet in verbanden. Esau denkt aan zichzelf.

Blok 5. Geen fraai plaatje van Jakob die hier het eerstgeboorterecht van Esau aftroggelt. Niet fraai dat Rebekka waarschijnlijk niet over Gods profetie gesproken heeft met haar man Izak. Tenminste: verderop krijgen we niet de indruk dat Izak er weet van heeft dat Jakob de eerste rechten heeft.

Niet zo mooi dat de ouders beiden het meest houden van een van hun kinderen.

Waarbij het bij Izak dan ook nog eens 'liefde gaat door de maag' blijkt te zijn.

Kinderen van God worden in de Bijbel nooit afgetekend als volmaakte mensen.

Het wordt ook niet ontkend. De Bijbel is eerlijk.

Ook Gods kinderen kunnen zwaar tegenvallen.....

Het gedrag van Gods kinderen vormt niet altijd het beste reclamefilmje voor het product waar ze voor staan...

Het grondpersoneel van de Koning is niet altijd om over naar huis te schrijven.

Of je nu Jakob heet of anders....

Hoe sta jij in het leven? Los op jezelf of samen, in verbanden?

Tegelijkertijd mag je ook nog wat anders zeggen over kinderen van God.

Met vallen en opstaan, met af en toe rare sprongen, zijn het toch mensen die het verwachten van God. Die willen leven met de Zegen van de Here God.

Daarin vooral is Jakob een mens als jij en ik.

Althans, als je zelf ook zo in het leven wilt staan.

Door alles heen, onderweg, als Gezegend mens. En?

Onderweg. Leven in gebrokenheid en voorlopigheid, toch maar achter Hem aan.

Bij Hem, bij wie het leven goed is.

Die zijn eerstgeboren Zoon gegeven heeft om orde aan te brengen in de verbanden.

Om verantwoordelijkheid te dragen en ervoor te zorgen dat er ruimte is voor de kwetsbare, de verdrukte, voor ieder die het van God verwacht.

Zodat je hier op aarde, onderweg, soms niet veel meer kan zeggen dan 'ik voel me gezegend en het komt vast goed. Op een dag kom ik thuis', Amen.